

Dokazování prostřednictvím videokonference - Česká republika

OBSAH

- 1 Je možné provést dokazování pomocí videokonference buď za účasti soudu dožadujícího členského státu, nebo přímo soudem tohoto členského státu? Pokud ano, jaké jsou příslušné vnitrostátní postupy nebo právní předpisy, které se použijí?
- 2 Existují nějaká omezení, pokud jde o kategorie osob, jež mohou být vyslechnuty prostřednictvím videokonference – lze tímto způsobem například vyslechnout pouze svědky, nebo také jiné osoby, jako jsou znalci či strany?
- 3 Existují nějaká omezení, pokud jde o druh důkazů, které lze zajistit prostřednictvím videokonference?
- 4 Existují nějaká omezení s ohledem na místo, kde by měla být daná osoba vyslechnuta prostřednictvím videokonference – tj. musí se výslech uskutečnit u soudu?
- 5 Je povoleno zaznamenávat výslechy prostřednictvím videokonference, a pokud ano, je k dispozici příslušné zařízení?
- 6 V jakém jazyce by se měl výslech uskutečnit: a) v případě žádostí podle článků 10 až 12 a b) v případě přímého dokazování podle článku 17?
- 7 Jsou-li nutní tlumočníci, kdo odpovídá za jejich zajištění u obou druhů výslechů a kde by se měli nacházet?
- 8 Jaký postup se vztahuje na opatření týkající se výslechu a informování osoby, jež má být vyslechnuta, o době a místě konání výslechu? S jakou dobou je nutno počítat při plánování data výslechu, aby byla dotyčná osoba vyzooměna s dostatečným předstihem?
- 9 S jakými náklady je spojeno používání videokonferencí a jak by měly být uhrazeny?
- 10 Existují nějaké požadavky, pokud jde o zajištění toho, aby byla osoba, která je vyslýchána přímo dožadujícím soudem, informována, že se výslech uskutečňuje na základě dobrovolnosti?
- 11 Jaký je postup ověřování totožnosti osoby, která má být vyslechnuta?
- 12 Jaké platí požadavky pro složení přísahy a jaké informace se požadují od dožadujícího soudu, je-li nutné složení přísahy během přímého dokazování podle článku 17?
- 13 Existují nějaká opatření, pokud jde o zajištění kontaktní osoby v místě konání videokonference, s níž je dožadující soud ve styku, a osoby, která je v den konání výslechu k dispozici pro obsluhu videokonferenčních zařízení a řešení případných technických problémů?
- 14 Požadují se od dožadujícího soudu nějaké další informace?

1 Je možné provést dokazování pomocí videokonference buď za účasti soudu dožadujícího členského státu, nebo přímo soudem tohoto členského státu? Pokud ano, jaké jsou příslušné vnitrostátní postupy nebo právní předpisy, které se použijí?

V návaznosti na novelu zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“), účinnou od září 2017, je otázka využití videokonferenčního zařízení v civilním řízení řešena přímo v zákoně. Ustanovení § 102a OSŘ výslovně předpokládá, že na návrh účastníka řízení nebo je-li to účelné, může soud provést úkon s využitím videokonferenčního zařízení. Videokonferenci lze využít zejména za účelem zprostředkování přítomnosti účastníka nebo tlumočnicka na jednání nebo k provedení výslechu svědka, znalce nebo účastníka.

Otázka je dále upravena v § 10a Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 505/2001 Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy (dále jen „Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 505/2001“).

2 Existují nějaká omezení, pokud jde o kategorie osob, jež mohou být vyslechnuty prostřednictvím videokonference – lze tímto způsobem například vyslechnout pouze svědky, nebo také jiné osoby, jako jsou znalci či strany?

Zákon výslovně počítá s výslechem svědků, znalců či účastníků. Nijak však předem kategorie osob neomezuje, a je tudíž možné do jednání za pomoci videokonference zapojit i další subjekty, například tlumočnický. Omezení je dáno účelností, popřípadě návrhem účastníka

3 Existují nějaká omezení, pokud jde o druh důkazů, které lze zajistit prostřednictvím videokonference?

Z hlediska zákonného textu žádné obecné omezení neexistuje, toto omezení však může plynout z konkrétních okolností případu (technická proveditelnost apod.)

4 Existují nějaká omezení s ohledem na místo, kde by měla být daná osoba vyslechnuta prostřednictvím videokonference – tj. musí se výslech uskutečnit u soudu?

Přistoupí-li předseda senátu (samosoudce) k provedení úkonu prostřednictvím videokonference, uvede se v předvolání rovněž místo a doba, kdy bude videokonference uskutečněna. Není tedy vyloučeno využití jiných k tomuto úkonu vhodných prostor, např. místo, kde se nachází experti či svědci (nemocnice, laboratoř).

Je však důležité, aby zaměstnanec soudu pověřený k tomu předsedou senátu (samosoudcem) ověřil totožnost osoby, jíž se úkon týká. Předpokládá se přitom, že k výslechu dojde zpravidla v místě soudu, věznice, popřípadě zdravotnického zařízení.

5 Je povoleno zaznamenávat výslechy prostřednictvím videokonference, a pokud ano, je k dispozici příslušné zařízení?

Zákon předpokládá, že v případě úkonu prostřednictvím videokonference se zvukový a obrazový záznam pořizuje vždy. Je-li současně se záznamem pořízen protokol, osoba, jíž se úkon týká, protokol nepodepisuje

6 V jakém jazyce by se měl výslech uskutečnit: a) v případě žádostí podle článků 10 až 12 a b) v případě přímého dokazování podle článku 17?

V případě, že svědek neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má podle čl. 37 odst. 4 ústavního zákona č. 2/1993, Listiny základních práv a svobod, právo na tlumočnicka. Dle ustanovení § 18 odst. 2 OSŘ soud ustanoví tlumočnicka účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, jakmile vyjde taková potřeba v řízení najevo.

7 Jsou-li nutní tlumočníci, kdo odpovídá za jejich zajištění u obou druhů výslechů a kde by se měli nacházet?

Dle ustanovení § 18 odst. 1 a 2 OSŘ je soud povinen zajistit účastníkům stejné možnosti k uplatnění jejich práv a je povinen ustanovit tlumočnicka účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, jakmile vyjde taková potřeba v řízení najevo.

Přítomnost tlumočnicka je možné zprostředkovat za využití videokonferenčního zařízení. Nemusí být tak nezbytně fyzicky přítomen u vyslýchaného.

8 Jaký postup se vztahuje na opatření týkající se výslechu a informování osoby, jež má být vyslechnuta, o době a místě konání výslechu? S jakou dobou je nutno počítat při plánování data výslechu, aby byla dotyčná osoba vyzrozuměna s dostatečným předstihem?

Při předvolání osoby soud postupuje dle ustanovení § 51 OSŘ. Nevyžaduje-li zákon nebo zvláštní právní předpisy pro předvolání další náležitosti, musí předvolání obsahovat následující informace: v jaké věci se má předvolaný dostavit, předmět a místo úkonu soudu, dobu zahájení úkonu, důvod předvolání, postavení předvolané osoby v řízení, povinnosti předvolaného při úkonu a popřípadě předpokládanou dobu trvání úkonu. Je-li jednání prováděno s využitím videokonferenčního zařízení, vyzrozumí se předvolaný o době a místě, na které byl předvolán.

Předvolání k soudu lze učinit v listinné nebo v elektronické podobě a v naléhavých případech i telefonicky nebo telefaxem.

Jestliže se má výslech svědka nebo znalce uskutečnit prostřednictvím videokonference a vyslýchaný se má dostavit k výslechu v obvodu jiného soudu, zajistí jeho předvolání soud, v jehož obvodu se k výslechu má dostavit, přičemž dožadující soud požádá jiný soud o spolupráci na provedení tohoto úkonu (dožádání). Dle ustanovení § 115 odst. 2 OSŘ musí být předvolání účastníkům doručeno tak, aby měli dostatek času k přípravě, zpravidla nejméně 10 dnů přede dnem, kdy se jednání má konat, pokud nepředcházelo přípravné jednání.

9 S jakými náklady je spojeno používání videokonferencí a jak by měly být uhrazeny?

Použití videokonferencí je spojeno s náklady na přenos informací. Přenos informací by měl být hrazen žadajícím soudem, který videokonferenci iniciuje.

10 Existují nějaké požadavky, pokud jde o zajištění toho, aby byla osoba, která je vyslýchána přímo dožadujícím soudem, informována, že se výslech uskutečňuje na základě dobrovolnosti?

Dle ustanovení § 126 odst. 1 OSŘ má každá fyzická osoba, která není účastníkem řízení, povinnost dostavit se na předvolání k soudu a vypovídat jako svědek. Výpověď může odepřít jen tehdy, pokud by způsobila nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým. Svědek je vždy před začátkem výslechu poučen o významu své výpovědi, o svých právech a povinnostech a o trestních následcích křivé výpovědi.

11 Jaký je postup ověřování totožnosti osoby, která má být vyslechnuta?

Na začátku výslechu má soud povinnost dle ustanovení § 126 odst. 2 OSŘ zjistit totožnost svědka. Zpravidla se tak děje výzvou k předložení občanského průkazu nebo cestovního pasu.

V případě výslechu pomocí videokonference musí zaměstnanec soudu pověřený k tomu předsedou senátu (samosoudce) ověřit totožnost osoby, která má být vyslechnuta prostřednictvím videokonference. Osobou ověřující totožnost v místě, kde se nachází osoba, která je vyslýchána, může být se souhlasem předsedy senátu (samosoudce) i zaměstnanec soudu nebo věznice nebo ústavu pro výkon zabezpečovací detence, pokud k tomu byl pověřen.

12 Jaké platí požadavky pro složení přísahy a jaké informace se požadují od dožadujícího soudu, je-li nutné složení přísahy během přímého dokazování podle článku 17?

Dle § 104 odst. 1 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, žádá-li o to cizí orgán, lze svědky, znalce a účastníky vyslechnout i přísežně. Přísaha pro svědky a účastníky řízení zní: „*Přísahám na svou čest, že o všem, nač budu soudem tázán, vypovím úplnou a čistou pravdu a nic nezamlčím.*“ Přísaha pro znalce zní: „*Přísahám na svou čest, že posudek podám podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.*“ Jde-li o přísahu následnou, znění přísahy se odpovídajícím způsobem pozmění.

13 Existují nějaká opatření, pokud jde o zajištění kontaktní osoby v místě konání videokonference, s níž je dožadující soud ve styku, a osoby, která je v den konání výslechu k dispozici pro obsluhu videokonferenčních zařízení a řešení případných technických problémů?

Konkrétní opatření se domlouvají při přípravě videokonference a vychází z potřeb dožadujícího a dožadovaného soudu.

14 Požadují se od dožadujícího soudu nějaké další informace?

Konkrétní opatření se domlouvají při přípravě videokonference a vychází z potřeb dožadujícího a dožadovaného soudu.

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.

Poslední aktualizace: 22/03/2019